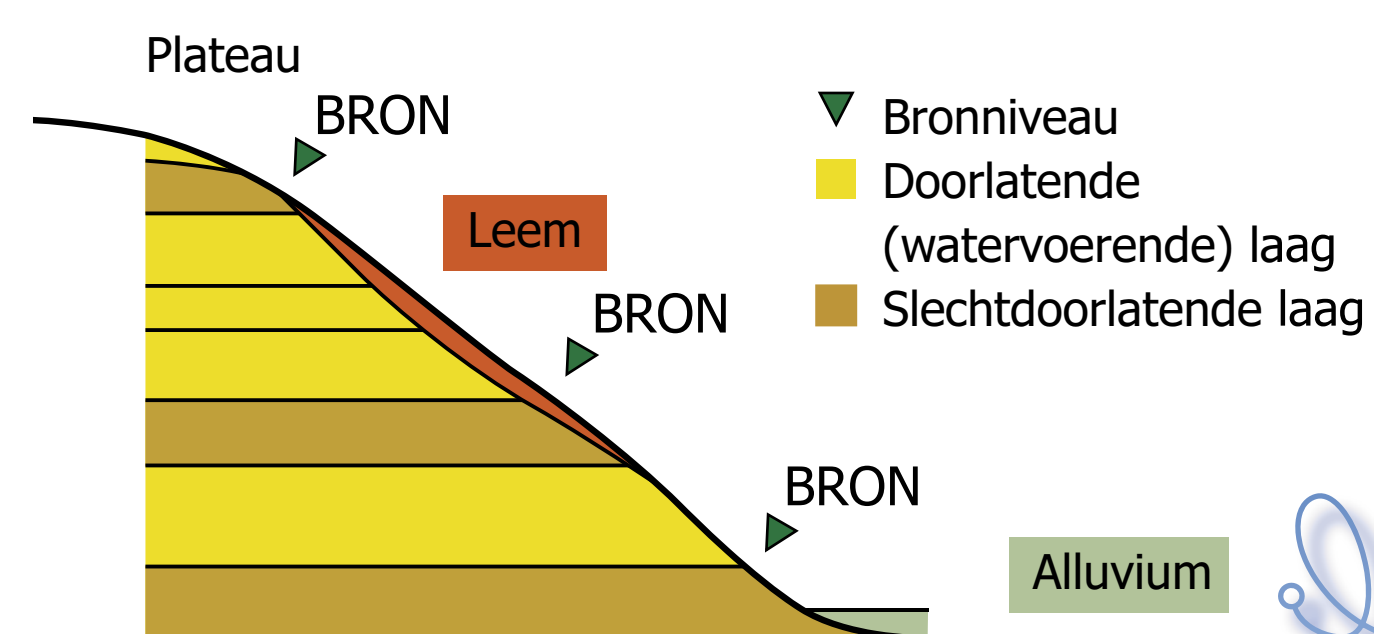

Heilige Christiana-bron

Heilige Christiana De Heilige Christiana werd geboren in Engeland in de vroege 8^e eeuw en was van koninklijke bloede. Na contact met een katholiek geloofsprediker besloot zij zich te laten dopen. Om te ontkomen aan vervolgingen verliet ze het land en voer ze de Schelde op, om aan te meren te Dikkelvenne, waar op haar woord een wonderdadige bron ontsprong. De neogotische Sint-Christianakapel dateert van 1895, het kleinere monument aan de ingang van het park van 1913. (*1)

Bronnen Aan de voet van de steilrand, die de overgang vormt van de Scheldevallei naar het hoger gelegen plateau, komen verschillende bronnen voor. Deze bronnen danken hun bestaan aan de aanwezigheid van hellingen met doorlatende, watervoerende lagen afgewisseld met slechtdoorlatende lagen in de ondergrond. De hellingen bestaan hier uit een doorlatende afzetting van een zandlaag met plaatselijke zandsteenbanken en daaronder een slechtdoorlatende kleilaag. Eens het water tot op de kleilaag is doorgedrongen, zoekt het zich een weg langs de helling van de laag. Wanneer deze kleilaag aan de oppervlakte komt in de steilrand (het dagzomen van de kleilaag), kan het water naar buiten treden en ontstaat er een bron.

Schematische weergave ontstaan van bronnen in steilrand

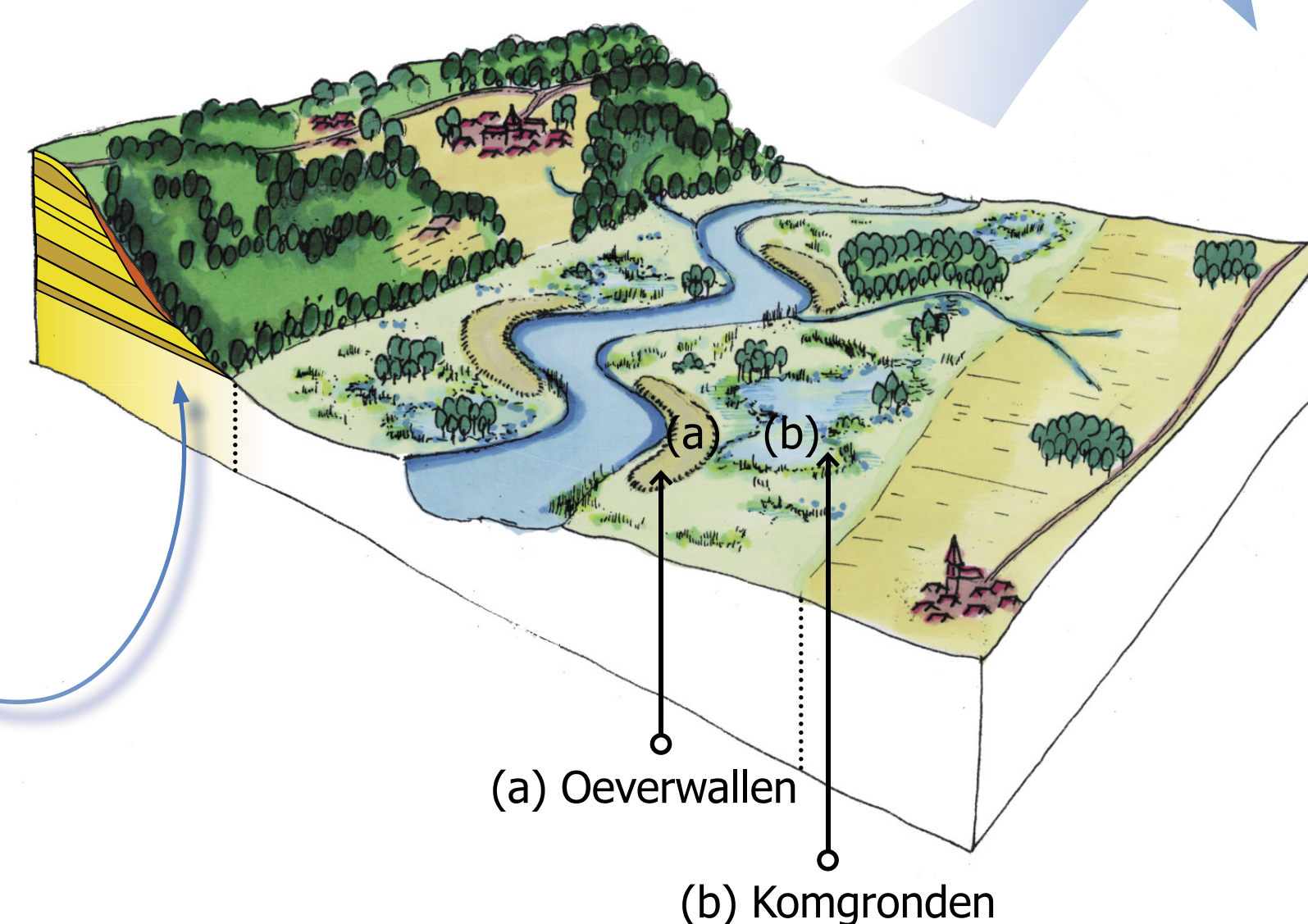
Herstel bronbekkens van het park

De werking van de bronvijvers is hersteld, de vroegere betonnen bekkens werden uitgebroken en heringericht op een meer natuurlijke wijze. Een ondoorlatende laag benutten werd aangebracht en het vrij hoge debiet wordt tegengehouden.

De Schelde, een meanderende rivier

Ongeveer 15.000 jaar geleden, na de laatste ijstijd, vormde de Schelde zich als een slingerende rivier in het landschap. De bochten of meanders hadden geen vaste plaats, ze werden uitgehold langs de buitenkant en er waren afzettingen langs de binnenzijde. Regelmatige overstromingen zorgden voor de vorming van oeverwallen (a) en afzetting van fijne sedimenten verder op het land, in de komgronden (b) (zie onderstaande figuur). Dit riviersysteem boetseerde als het ware het landschap.

De vroegere aanwezigheid van de mens in de buurt van de Schelde had aanvankelijk weinig invloed op de rivier en haar omgeving.

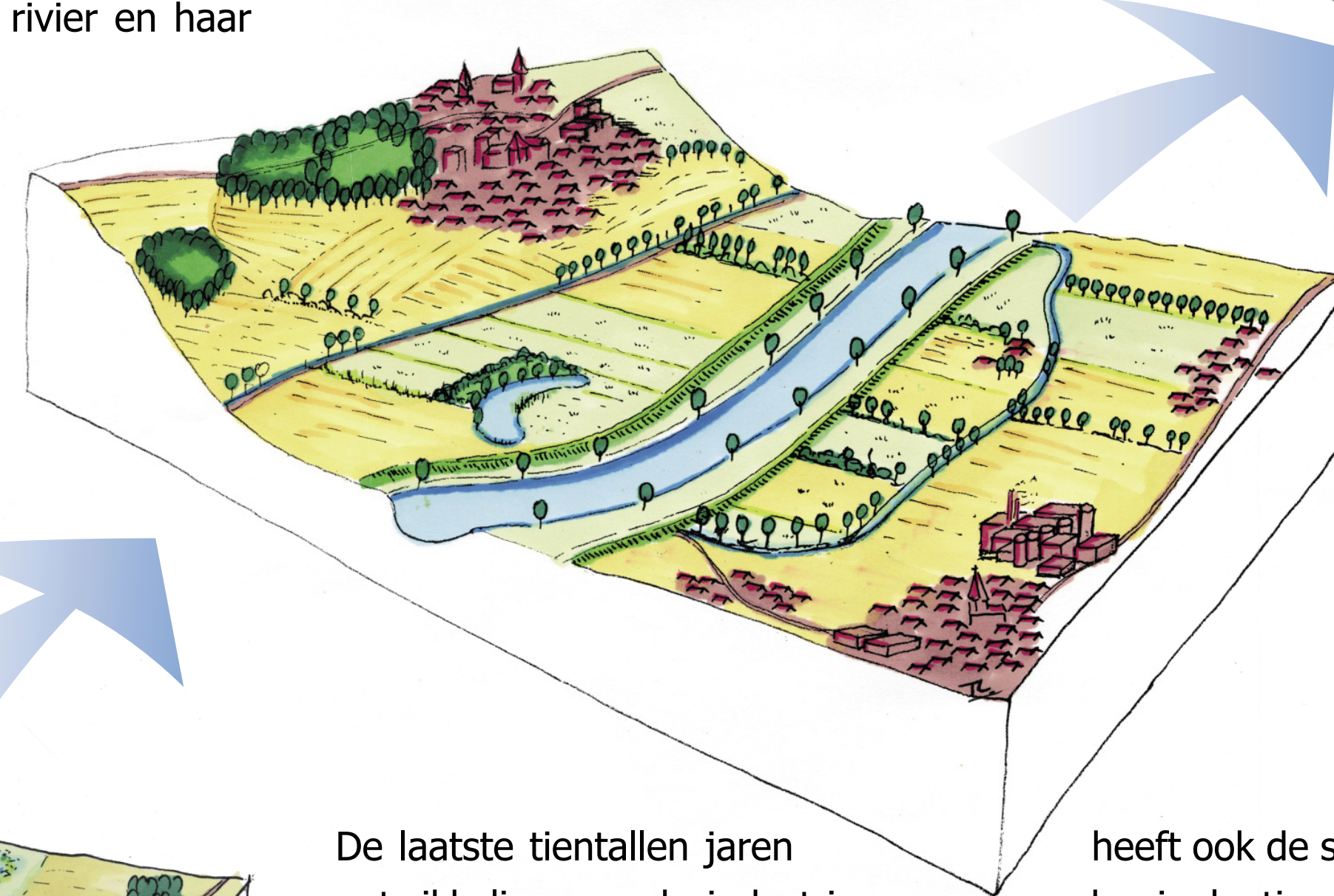
Bronvermelding:
(*1) V.V.V. 't Gaverland

Contactadres:
Vlaamse Landmaatschappij Oost-Vlaanderen
Ganzendries 149, 9000 Gent
Website: <http://www.vlm.be>

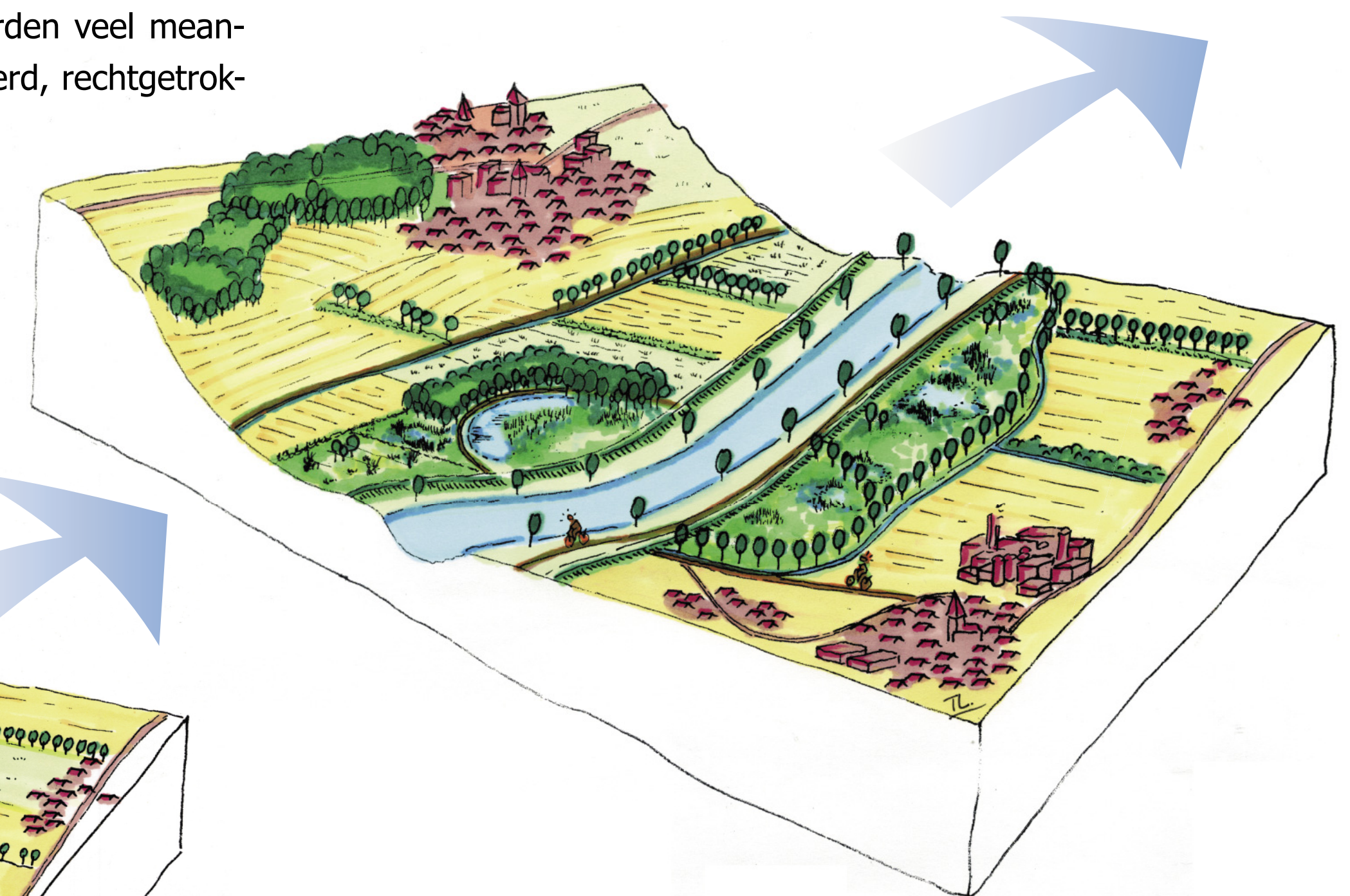
De Schelde in de greep van de mens

De laatste paar honderd jaar heeft de mens het landschap grondig gewijzigd. Vooral in de 20^e eeuw werden veel meanders afgesneden. De Schelde werd uitgebaggerd, rechtgetrokken en gekanaliseerd om de bevaarbaarheid te verbeteren. Om het waterpeil te beheersen werden dijken en sluizen gebouwd.

De laatste tientallen jaren heeft ook de sterke ontwikkeling van de industrie, de inplanting van recreatieterreinen en de intensivering van de landbouw een onomkeerbare invloed gehad op het Scheldeland. De impact van de mens op de rivier werd zo groot dat er van een natuurlijke rivier nog nauwelijks sprake was. Deze veranderingen betekenden een bedreiging voor heel wat leven in en rond de rivier: paaiplassen voor vissen verdwenen, natte gebieden verdroogden en het landschap versnipperde. Planten en dieren, die in hun voortbestaan aangewezen waren op de aanwezigheid van de natuurlijke rivier, werden met uitsterven bedreigd. Ze maakten plaats voor andere, vaak minder zeldzame, soorten.

Een nieuwe inrichting, terug naar vroeger?

Opdat de Scheldevallei terug een deel van haar oorspronkelijke planten- en diersoorten zou kunnen aantrekken, zijn er de laatste jaren initiatieven geweest voor het plaatselijk herstel van de natuurlijke valleiwanden. Grootschalige rivierherstelprojecten behoren helaas niet meer tot de mogelijkheden, maar in meer kleinschalige inrichtingsprojecten zoals Meilegem-Zingem, Heurne, Merelbeke en Gaverse Scheldemeersen worden verschillende stukken valleigebied ingericht en meer natuurvriendelijk beheerd.

Op die manier zal de Schelde opnieuw in een meer aaneengesloten groenstrook komen te liggen. Ook voor de mens zal dit landschappelijk beeld terug aantrekkelijker worden.